

Till föräldrar, mor- och far- föräldrar och andra vuxna

"NÄR JAG VAR 15 ÅR gammal övergav jag kristendomen", skriver den berömda ateisten Richard Dawkins i sin senaste bok *Hejdå Gud!: En nybörjarguide till ateism* (2019).¹ Dawkins vill nå ut till den uppväxande generationen med den goda nyheten att man inte behöver religion. Under de årtionden som gått sedan nyateismen lanserades skulle man kunna tro att det är det enda budskap vi fått höra från den akademiska världen. Men så är det inte.

Man tänkte att religiös tro gradvis skulle försvinna alltefter-
som moderniseringen drog över världen.² Men det har den inte
gjort. Man tänkte att det skulle bli alltmer ohållbart att vara
akademiker i världsklass och samtidigt vara en seriös, renlärig
kristen. Men det är det inte. Man tänkte att om man övergav
tron skulle man bli lyckligare, friskare och mer moralisk. Men
det blir man inte.³ Richard Dawkins själv har till och med mot-
villigt tvingats erkänna att människor som tror på Gud verkar
bete sig bättre än dem som inte tror. Han tycker att det är gan-
ska nedlåtande att säga: "Naturligtvis är du och jag för intelli-
genta för att tro på Gud, men vi tror att det vore en bra idé om
andra gjorde det!"⁴ Ändå tycks bevisen peka ditåt. Det tycks i
allmänhet vara bra för samhället och bra för våra barn att ha
en religiös tro och att leva efter den. I *Wall Street Journal* 2019

ger terapeuten Erica Komisar detta provocerande råd: ”Tror du inte på Gud? Ljug för dina barn.”⁵

Komisar visste vad hon pratade om. Om man tittar på psykiska och fysiska hälsofördelar för vuxna hittar man en växande mängd bevis för att regelbunden trosutövning är mätbart bra för våra barns hälsa, lycka och sociala beteende. Samma år som Dawkins gav ut sin bok publicerade Harvard School of Public Health resultaten av en långtidsstudie om vilka effekter en religiös uppväxt har på ungdomar. Resultaten visar att en sådan uppväxt ger en rad olika fördelar när det gäller hälsa och välbefinnande senare i livet.⁶ Tyler VanderWeele, som är Harvard-professor i epidemiologi, har i tidningen *USA Today* sammanfattat några av de viktigaste resultaten:

- Barn som växte upp i en religiös eller andlig miljö hade ett bättre skydd mot ”de tre stora” farorna i tonåren: depression, droger och sexuellt riskbeteende.
- Barn som regelbundet deltog i gudstjänster och religiös verksamhet var 12 procent mindre benägna att få svåra depressiva symtom och 33 procent mindre benägna att använda otillåtna droger.
- Barn som bad eller mediterade ofta var 30 procent mindre benägna att börja ha sexuellt umgänge i ung ålder och 40 procent mindre benägna att få en könssjukdom.
- Dessutom var sannolikheten större att barn med en religiös uppväxt senare i livet uppvisade större känsla av lycka och mening, större vilja att hjälpa till och större tendens att förlåta andra.⁷

Dessa studier är självklart inte något bevis för att tron på Gud är rätt eller att kristendomen är sann. Men de borde hejda oss från att utan omsvep förkasta religiösa perspektiv och ta för givet att våra barn skulle må bättre utan sådana. Som Erika Komisar uttryckte det:

Som terapeut blir jag ofta ombedd att förklara varför depression och ångest är så vanligt bland barn och ungdomar. En av de viktigaste förklaringarna – och kanske den mest förbisedda – är det avtagande intresset för gudstro.⁸

Om detta låter utmanande för icke-religiösa föräldrar är det ”avtagande intresset för gudstro” (åtminstone i västvärlden) en källa till oro för troende föräldrar. För samtidigt som bevisen för fördelarna med en religiös uppväxt ökar, drar kulturella trender barn och tonåringar bort från religiösa förtöjningar. Vad ska då föräldrar, mor- och farföräldrar eller andra vuxna på olika sidor av debatten göra?

Oavsett om vi tror eller inte tror på Gud finns det vissa saker som jag är säker på att vi kan vara överens om. Vi vill alla att våra barn och unga ska vara glada, friska, uppleva mening i livet och må bra. Få av oss vill ljuga för våra barn, i synnerhet om våra djupaste övertygelser. Vi vill att de ska veta sanningen. Men vi vill också skydda dem från trovärdiga lögnar. Innerst inne vet vi att det finns ett spänningsfält här. Vi vet att vi måste låta våra barn ta risker här och nu för att de ska kunna vara trygga på lång sikt. Detta är vi klara över särskilt när det gäller praktiska färdigheter. Ett litet barn lär sig inte gå om det aldrig får ramla. Ett barn lär sig inte cykla om det aldrig får riskera

att falla. Tonåringen som inte blivit anförtrodd en cykel är inte redo för en bil. Men hur kan vi omsätta detta till tankevärlden?

Vissa föräldrar upplever det som ett måste att skydda sina barn från farliga tänkesätt. Det är något som jag hör både från kristna föräldrar, som inte vill att deras barn ska utsättas för ateism, och från ateister, som inte vill att deras barn ska utsättas för kristen tro. Jag hör det faktiskt också från föräldrar som ser sig själva som öppna och uppmuntrande gentemot barnen att utforska olika religiösa traditioner och samtidigt insisterar på att barnen ska ha lika stor respekt för varje tradition. För sådana människor ligger det farliga i att en religion faktiskt skulle vara *sann*. Många av oss som just nu befinner oss mitt uppe i föräldraskapet har växt upp med tanken att det skulle vara arrogant, stötande och fel att ifrågasätta en annan människas religiösa tro. Att tro ska vara personligt och inte ifrågasättas.

I den här boken vill jag erbjuda ett annat sätt att se på saken. I stället för att skydda mina barn från olika tänkesätt och utgångspunkter eller uppmana dem att betrakta alla trosuppfattningar som lika, vill jag rusta dem för att kunna föra riktiga samtal med riktiga människor som har helt andra tänkesätt och utgångspunkter än dem själva – och mig. Jag vill att de ska lära sig hur man lyssnar på ett bra sätt och hur man ifrågasätter det man hör. Om det jag tror på är sant håller det för granskning.

Den kristna tron uppstod i en värld som var oerhört fientlig mot vad den stod för. Men i stället för att släcka den tidiga kyrkans lilla gnista fick den syre av oppositionens vindar till att spridas vidare. Två tusen år senare sprider den sig fortfarande (som jag förklarar i kapitel 1). Men jag vill inte att mina barn ska tro på Jesus bara därför att jag säger det eller bara därför att det är den största och mest mångfaldiga religionen i världen eller

bara därför att man blir lyckligare, friskare och mer generös av att gå i kyrkan. Jag vill att barnen själva ska få syn på Jesus och att de ska tro att det han säger om sig själv är sant.

Att jag vill detta för mina barn innebär inte att jag gömmer undan andra alternativ. Snarare tror jag att Jesus lyser klarare när alla slöjor tas bort. Jag gissar att även om du inte följer Jesus har du tillräcklig tilltro till dina trosövertygelser för att utgå från att de håller för granskning. Likaså att du som förälder, mor- och farförälder, farbror, moster eller vän också önskar att de ungdomar som du håller av ska lära sig att tänka själva. Min förhoppning är att den här boken ska utmana alla läsare att göra precis det. Och för att komma dit ska vi föra lite vuxensamtal.

Den här boken tar upp en del stora tankar. Den talar om rasism och slaveri, äktenskap och sexualitet, frågor om kön och transpersoner, abort och pornografi, 11 september-attackerna, Hitler, Stalin, himmel och helvete. Jag berättar om min tidigare och nuvarande upplevelse av att dras till personer av samma kön och berättar om en av mina bästa vänner som hade flera sexuella relationer med andra tjejer innan hon blev kristen som student vid Yaleuniversitetet. Oavsett vilka trosuppfattningar dina barn har nu eller vilka attraktioner som börjat gro i dem, hoppas jag att den här boken ska vara till hjälp för dem. Jag har försökt skriva med empati och omsorg.

Mitt äldsta barn har precis fyllt tio år, och jag har skrivit boken på ett sätt som jag skulle känna mig trygg med för henne att läsa. Men barn utvecklas i mycket olika takt, och du är den som bäst kan avgöra vad ditt barn är redo för. Kanske vill du läsa boken själv först innan du sätter den i händerna på dina barn. Kanske vill du läsa den tillsammans med de barn du håller av. Kanske tänker du att de föredrar att läsa den för

sig själva. Hur som helst hoppas jag att läsningen ska leda till givande samtal.

Om du inte är kristen hoppas jag att den här boken åtminstone kan ge dina barn förståelse för några av de bästa kristna tankarna från några av de mest trovärdiga källorna, då vi i det offentliga alltför ofta bara får höra från de värsta. Om du ser dig själv som en Jesu efterföljare hoppas jag att boken ska uppmuntra dina barn att ta Kristi påståenden på allvar och inte vara rädda för att ställa svåra frågor.

Jag håller just nu på att läsa Harry Potter-böckerna för mina barn, och jag måste förvarna dig om att den här boken är späckad med Harry Potter-spoilers! Om du är ett J K Rowling-fan och de ungdomar som du håller av ännu inte har läst hennes böcker, kanske du vill överväga att vänta med den här. Om dina barn inte är redo att läsa hela Harry Potter-serien är de kanske inte heller redo för den här boken.

Harry Potter var elva år när han förstod att det fanns magi i världen. Richard Dawkins skulle säga att tro på den kristna berättelsen är ungefär lika barnsligt som att tro att Harry Potters värld är sann. Men tusentals kristna professorer, högt framstående inom sina respektive områden – allt från fysik till filosofi till psykologi till epidemiologi – skulle inte hålla med honom. Min önskan är att den här boken ska hjälpa unga människor att börja tänka själva. Om det är Dawkins och jag faktiskt överens.